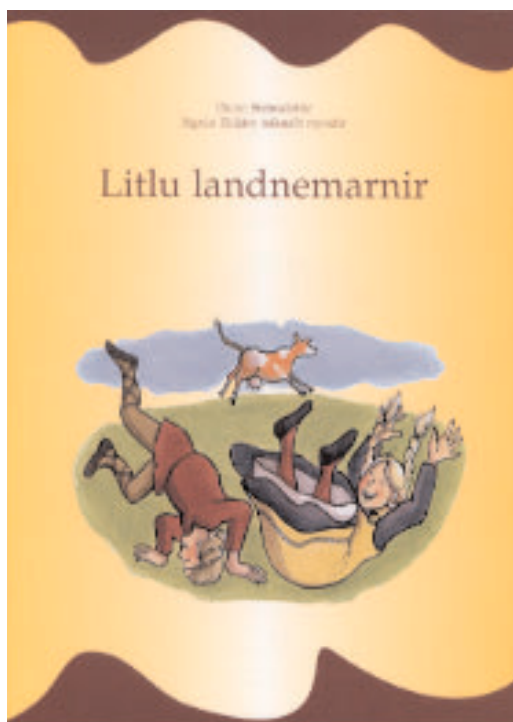

Helga Sigurmundsdóttir

Verkefni til að þjálfra hljóðkerfisvitund í tengslum við lestur og stafsetningu

Verkefnin eru byggð á bókinni Litlu landnemarnir
eftir Iðunni Steinsdóttur

NEMENDABÓK

Skrifleg verkefni, bls. 3

- ❖ Fyrstu tvo stafina vantar framan við sum orðin. Finndu hvaða stafi (samhljóðasambönd) vantar og skráðu þá inn í eyðurnar.

Í ____arska ____áðu við þung högg. ____iðirnir voru niðri í
____öru að ____íða tvö ____ór ____ip.

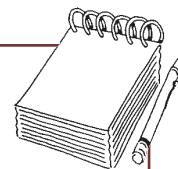
- ❖ Búðu til samsett orð úr orðunum.

Ís + land _____

Land + nemar _____

Ís + ólfur _____

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 3.

Skrifleg verkefni, bls. 4–6

- ❖ Skrifaðu öll orð sem þú finnur með **tvöföldum samhljóða** í á bls. 4. Tvöfaldur samhljóði er t.d. inni í orðunum **pabbi** og **mamma**.

- ❖ Hvernig **breytast** eftirfarandi orð ef **fyrsti stafurinn** er tekinn í burtu?

marga	arga _____	daga	_____
börnin	_____	leið	_____
fætur	_____	lönd	_____
smiður	_____	sjá	_____

- ❖ Finndu 4 **samhljóðasambönd** (tveir eða fleiri samhljóðar saman) fremst í orðum í textanum og strikaðu undir þau. Finndu svo 4 ný orð sem byrja á sömu samhljóðasamböndum og þú strikaðir undir og skráðu þau.

Atli bróðir þeirra kom með fugla sem hann hafði veitt í snörur. Í kvöld fengu þau gómsætan sjófugl í matinn.

Skrifleg verkefni, bls. 8–10

- ❖ Skrifaðu textann og settu sagnorðin (feitlettruðu orðin) í þátíð, t.d. ég fer (núna) breytist í ég fór (í gær).

Faðir þeirra **á** nokkra þræla og ambáttir. Þeirra á meðal **er** Aldís. Hún **er** ung stúlka þegar hann **kaupir** hana á markaði. Aldís **kann** ekki málið þegar hún **kemur** til Noregs. Hún **tal**ar ekki eins og fólkið í kring. Hún **gæt**ir barnanna á meðan móðir þeirra **hugsar** um bæinn og **stjórnar** fólkinu sem **býr** þar.

- ❖ Búðu til eins mörg tveggja-, þriggja-, fjögurra og fimm stafa orð og þú getur úr stöfunum **d s l a í**.

Tveggja stafa orð _____

Þriggja stafa orð _____

Fjögurra stafa orð _____

Fimm stafa orð _____ Leyniorðið er _____

Skrifaðu öll rímorð sem þú getur fundið og og strikaðu undir þann hluta orðanna sem er eins.

Guð _____

kemur _____

gætir _____

Skrifleg verkefni – lesskilniningur, bls. 3–10

- ❖ Reyndu að svara án þess að kíkja í bókina. Ef þú manst ekki svarið getur þú fundið það í bókinni.

1. Hvar bjuggu Helga og Ísólfur í byrjun sögunnar? _____

2. Hvert áttu þau að flytja? _____

3. Hvernig ætluðu þau að ferðast þangað? _____

4. Hvers vegna fékk Ísólfur tár í augun? _____

5. Hvað hét bróðir Helgu og Ísólf? _____

6. Hver var Þórir? _____

7. Hvað hét móðir Helgu og Ísólf? og afhverju hafði hún lítinn tíma til að sinna þeim?

8. Segðu frá Aldísi. Af hverju hún kom til Noregs?

Hvert var hlutverk hennar?

Af hverju var hún ólík hinu fólkinu á bænum?

Skrifleg verkefni, bls. 11–16

- ❖ Víxlaðu fremstu stöfunum í orðunum og sjáðu hvernig orðin breytast.

Bjólfur og Loðmundur Ljólfur _____ og Boðmundur _____
hof og kindur _____ og _____
hreppa og kallar _____ og _____
banna og Dalla _____ og _____

- ❖ Sjáðu hvernig orðin breytast þegar stöfum er sleppt. Taktu einn staf úr orðunum og skrifaðu þau svo á strikin.

- ❖ Taktu

l úr Dalla _____ l úr blót _____

n úr banna _____ t úr Atla _____

n úr storkna _____ j úr fjórum _____

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 16.

Skrifleg verkefni, bls. 17–23

- ❖ Finndu sérhljóðin í textanum, strikaðu undir þau og flokkaðu orðin eftir fjölda sérhljóða.

Innar á eyjunni var hátt fjall. Efst á því var klettur sem leit út eins og tröllkarl með poka á bakinu. Mig langaði alltaf að klifra upp á hann og gá hvað væri í pokanum.

1 sérhljóð	2 sérhljóð	3 sérhljóð

- ❖ Skiptu orðunum í lesbúta. Mundu að skipta samsettum orðum um samskeytin áður en þú skiptir þeim í búta.

ví|kin|gar

hömrúnum

systkinum

fallegri

Ljóðhús

hræddur

Íslandi

hoppaði

tröllkarl

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 11–23

Segðu frá blótinu sem Bjólfur og Loðmundur héldu áður en lagt var af stað til Íslands?

Hverju spáðu goðin um ferðina til Íslands? _____

Af hverju kom Þórir ekki á blótið?

Hverning tókst móður og bræðrum Aldísar að komast undan víkingunum sem hertóku Aldísi?

Af hverju komst Aldís ekki undan víkingunum?

Hvað hét eyjan hennar Aldísar? _____

Af hverju var ekki líklegt að Þórir og Aldís fengu frelsi?

Skrifleg verkefni, bls. 24–30

- ❖ Raðaðu orðunum í rétta röð og búðu til setningu.

göggðu að glórunni eins og hænurnar væru þær tapa

hún í Óðinn framan alveg varð eins og

- ❖ Finndu **sérhljóðin** sem vantar og skráðu þau í eyðurnar. Berðu svo saman við textann á bls. 24 í bókinni.

Þ____ð var í m____rgu að sn____ast áð____r en l____gt var af

st____ð. Þau ____rðu að h____fa all____ sk____paða hl____ti með

s____r. Sk____punum var s____gt ____ns n____rri l____ndi og

h____gt var. Svo v____ru l____ngir trj____bolir l____gðir út í

þ____ og eft____r þ____m g____ngu m____nn m____lli sk____ps og

l____nds.

- ❖ Á blaðsíðu 25 eru 4 orð með **y**, **ey** eða **ý**. Finndu þau og skrifaðu þau hér fyrir neðan ?

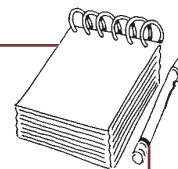
- ❖ Búið til **samsett orð**.

tré + bolur = _____ trú + villa = _____

tré + fata = _____ vatn + tunna = _____

- [illegible]

- H_____að æ_____li við séum eigin_____ega búin að fa_____a mar_____ar
fer_____ir s_____urði Hel_____a og s_____undi þe_____ar tun_____urnar
vo_____u lo_____s fu_____lar. Ég veit ek_____, en það er ei____s
go_____t að ha_____a nóg. Við gæ_____um or_____ið len_____i á
lei_____inni s_____araði Ísól_____ur.

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 24–30

Af hverju þurftu landnemarnir að hafa mikinn trjávið með sér til nýja landsins?

Hvað annað en timbur þurfti fólkið að hafa með sér?

Hvernig var vatnið geymt um borð í skipinu? _____

Hvers vegna voru hænsnin höfð í búi?

Hvað hétu hestarnir sem fóru um borð?

Hvað þýðir orðtakið að reka lestina?

Af hverju voru mörg dýr óróleg?

Yfir hverju gátu goðin hugsanlega reiðst?

Af hverju kallaði Atli trú Aldísar villutrú?

Skrifleg verkefni, bls. 31–32

Hverjir réru skipunum út fjörðinn? _____

Haldið þið að þeir þurfi að róa alla leið til Íslands, ef ekki hvernig kemst skipið áfram?

Hvers vegna fór Ísólfur niður til dýranna?

Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 32.

Skrifleg verkefni, bls. 31–34

- ❖ Finndu bls. 34 í bókinni og skrifaðu **orðin sem vantar** í eyðurnar.

_____ fengi hún að vita _____ hægt var að
komast á milli _____ út í _____ heim sem
var hinum _____.

_____ saman var eins og allt _____. Fjöllin sem alltaf
höfðu staðið _____ saman voru _____ langt í
burtu _____ frá öðru.

Þrælarnir réru _____ og skipið skreið _____ fjallanna
eins og _____ væri. Svo _____ ný fjöll en
_____ var eins _____ og Nípan.

- ❖ Skrifaðu orðin og slepptu **samhljóðasamböndunum fremst**.

fremra _____ *emra* _____

Bjólfur _____ *ólfur* _____

skein _____

þrælar _____

skipunum _____

fjörðinn _____

hlakka _____

sjá _____

gráta _____

hverfa _____

fjöllin _____

skálann _____

stakk _____

kringum _____

klettinn _____

skyndilega _____

Skrifleg verkefni, bls. 35–43

Í hverju svaf fólkið um borð í skipinu? _____

Hvers vegna reyndist ferðalagið yfir hafið erfitt? _____

Hverjir urðu sjóveikir á leiðinni? _____

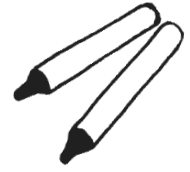
Um hvaða spá er Dalla móðir Helgu að tala þegar hún sagði: Manstu ekki að spáin sagði að við mundum týna einhverju á leiðinni?

Af hverju vildi Atli ekki drukna? _____

Hverjir fóru til Valhallar eftir dauða sinn samkvæmt norrænni goðatrú?

Hvaða goð bjó í Valhöll og hvernig gekk hið daglega líf fyrir sig þar?

Skrifleg verkefni, bls. 35–43

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 43.

- ❖ Settu stafina **g, s, tr, b, l, r, hr, st, sk** fyrir framan **oðin** og skrifaðu orðin á línuna.

goðin

- ❖ Settu stafina **g, s, br, l, k, h, st, sk, p, m** fyrir framan orðið **alla** og skrifaðu orðin á línuna.

galla

- ❖ Settu stafina **s, t, dr, k, r, sk, gl** fyrir framan **ápa** og skrifið orðin á línuna.

sápa

Skrifleg verkefni, bls. 44–51

- ❖ Finndu nafnhátt sagnorðanna og skrifaðu á línurnar. Þú finnur nafnhátt með því að setja að fyrir framan.

velkst að velkjast dreymt að

sígt að girt að

reist að hreyft að

- ❖ Skrifaðu textann í þátíð. Gott er að nota í gær til að hjálpa þér að finna þátíðina. Sagnorðin eru feitletruð.

Börnin **eru** fegin að koma í land. Þau **hlaupa** um í fjörunni, **skoða** skeljar og bobba og **tína** blóm. Ísólfr **snýr** sér að Aldísi og **spyr**. „Er þetta ekki eins og eyjan þín?“ Hún **horfir** þögn á hann og **svarar**. „Jú næstum því.“ Síðan **faðmar** hún Ísólfr og Helgu.

- ❖ Finndu orð sem **ríma** við feitletruðu orðin hér að neðan og skráðu.

Úti var mikil **poka** en krakkarnir skríða ofan í _____

Þau fara inn í tjald og **lofa** að fara strax að _____

Þau voru með mikinn matar**forða** svo að allir fengu nóg að _____

Helga var komin á **kreik** og var ekki lengur _____

Skrifleg verkefni, bls. 44–51

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 45.

- ❖ Skrifaðu orðin sem vantar inn í eyðurnar. Textinn er á bls. 49 í bókinni.

„Við _____ koma út og _____. Hver veit hve
 _____ daga við _____ í skipinu,“ sagði _____
 við Helgu. „Og _____ niðri í _____ og getum ekki
 _____ okkur og _____ einu _____ talað,“
 _____ Helga við. Þau _____ út á _____
 hamrana. Þeir voru _____ og _____ af sjófugli.

- ❖ Hvaða **tvö orð** mynda **samsett** orðin? Skrifaðu þau.

sjófuglar _____ og _____
 blómavöndur _____ og _____
 skipsbátar _____ og _____

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 44–51

Hvers vegna fór fólkið í land þótt það væri ekki komið til Íslands?

Hvernig var fólkið flutt í land og hvað varð um dýrin á meðan?

Hvar gisti fólkið og hvernig var veðrið fyrsta morguninn í þessu ókunna landi?

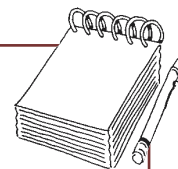
Lýsið landslaginu á eyjunni sem þau höfðu viðdvöl á.

Hvað merkja eftirfarandi setningar?

Hamrarnir voru krökkir af sjófugli. _____

Loðmundur var úfinn og þungur á brún. _____

Þetta er dálítið svipað.

Skrifleg verkefni, bls. 52–60

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 59 og 60.

- ❖ Skrifaðu rétt sérhljóð í eyðurnar. Berðu svo saman við textann á bls. 58.

Þau h____fa l____mast h____m á b____ og h____tt f____lkið

hennar Ald____sar hv____slaði hún. N____ eru þ____ll í

h____llinum sem eng____nn v____t um n____ma þau sv____raði Ísólfr.

- ❖ Hér er nokkur nafnorð í eintölu en það er búið er að rugla stöfunum í orðunum. Raðaðu stöfunum í rétta röð. Feitletraði stafurinn er fyrsti stafurinn í orðinu.

ngvai ____vangi____ ædgru____ daln____

lkttreu____ kpoi____ iurslf____

utsgru____ lþrlæ____ rhleli____

ouptrt____ kóflði____ jtóga____

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 52–60

Hvað vakti undrun fólksins þegar það vaknaði?

Hvernig var umhorfs í litla bænum sem þau komu að á eyjunni?

Hvernig vissu börnin að þetta væri eyjan hennar Aldísar?

Afhverju sögðu börnin ekki foreldrum sínum frá hellinum sem var að öllum líkindum felustaður fólksins á eyjunni?

Hvers vegna tók Atli flótta Aldísar og Þóris nærri sér?

Hvað áttu þau margra daga siglingu fyrir höndum til Íslands?

Hvernig var spá goðanna áður en þau lögðu af stað og hvernig kom hún fram?

Skrifleg verkefni, bls. 61–66

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 62.

- ❖ Hvernig breytast eftirfarandi orð þegar einn stafur er tekinn í burtu? Skrifaðu orðin á línurnar.

s úr fjarska _____

a úr bláar _____

n úr hnitauðu _____

m úr samt _____

j úr fjall _____

l úr blá _____

m úr smátt _____

s úr sástu _____

t úr stokkur _____

k úr skein _____

- ❖ Reyndu að finna eins mörg tveggja-, þriggja-, fjögurra- og fimm stafa orð áður en þið finnið leyriorðið úr stöfunum **S L N D Í A**

Leyriorðið er: _____

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 61–66

Hvernig er nýja landinu lýst í bókinni á bls. 63?

Hvers vegna henti Loðmundur öndvegissúlum sínum í sjóinn?

Hvers vegna henti Bjólfur ekki sínum öndvegissúlum í sjóinn?

Raðaðu orðunum í rétta röð. Fyrsta orðið er með stórum staf:

reis landið hafi og Smátt hafi smátt úr

rann haf Sólin blátt blár við himinn saman skein og

sigldu ströndinni upp Skipin að

Skrifleg verkefni, bls. 67–74

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðrétta síðan. Textinn er á bls. 68.

Krakkarnir fylgdust spennt með landnáminu. Karlmennirnir tendruðu eldana með kyndlunum. Þegar sólin hvarf bak við fjallstindana hafði körlunum tekist að kveikja bál á ystu nesjum fjarðarins. Þannig eignaðist Bjólfur allan fjörðinn.

Flokkaðu orðin í textanum eftir **fjölda sérhljóða**. Gott er að klappa orðin og/eða strika undir sérhljóðin í orðunum áður en þú skráir þau.

1 sérhljóð	2 sérhljóð	3 sérhljóð	4 sérhljóð

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 67–74

Hvað ætlaði Bjólfur að láta fjallið í firðinum heita?

Hvernig fóru menn að því að helga sér land til forna?

Hvað tókst Bjólfi og mönnum hans að nema stórt landsvæði?

Hvað fannst Atla athugavert við staðarval föður síns og hvað ætlaði hann að gera í framtíðinni?

Hvernig ætlaði Atli að hefna sín á Þóri?

Skrifleg verkefni, bls. 75–80

- ❖ Skrifaðu eftir upplestri og leiðréttu síðan. Textinn er á bls. 77.

- ❖ Settu lýsingarorðið **bláleitur** í eyðurnar. Hugsaðu um hvernig lýsingarorðið breytist eftir nafnorðinu sem það stendur með.

reykurinn er _____ birtan er _____ það er _____

- ❖ Settu lýsingarorðið **indæll** í eyðurnar. Hugsaðu um hvernig lýsingarorðið breytist eftir nafnorðinu sem það stendur með.

staðurinn er _____ stúlkan er _____ barnið er _____

- ❖ Finndu **rímorð** og skrifaðu þau á línurnar.

mætast _____

vissi _____

staður _____

Skrifleg verkefni – lesskilningur, bls. 75–80

Af hvaða tilefni var blót haldið? _____

Hvers vegna var ekki búfenaði blótað í þetta sinn? _____

Hvernig leist Helgu og Ísólfi á nýju heimkynni sín? _____

Skrifaðu í stuttu máli um hvað sagan Landnemarnir fjallar. Taktu fram hver er höfundur bókarinnar og hver gerði myndirnar.
